

Изх. № 4 /08.02.2019 г.

До:
Г-н Бойко Борисов
Министър председател

Копие:
Г-н Нено Димов
Министър на околната среда и водите

Относно: Становище на Българска Фондация Биоразнообразие по предложения от МОСВ закон за изменение и допълнение на закона за биологичното разнообразие

Уважаеми г-н Борисов,

Силно сме обезпокоени от разработения от Министерството на околната среда и води проект за закон за изменение и допълнение на закона за биологичното разнообразие, който противоречи на Конституцията на Република България, други български закони, както и на основните европейски природозащитни директиви.

В тази връзка смятаме, че този законопроект трябва да бъде оттеглен от Министъра на околната среда и водите, а нерешените в него проблеми да бъдат анализирани от работна група към Министерството с представители на всички заинтересовани страни и едва след разработването на адекватен законопроект повторно да бъде подложен на обществено обсъждане.

В приложение анализираме основните проблеми на предложения от Министъра на околната среда законопроект и защо те противоречат на Конституцията, българското законодателство и европейските природозащитни директиви.

С уважение:

Румяна Иванова

Изпълнителен директор
Българска Фондация Биоразнообразие

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

1. Липсата на мониторинг на биологичното разнообразие от директивите е директно нарушение от страна на България на чл. 11 от Директивата за местообитанията, който задължава държавата да организира проучвания на видовете и местообитанията от директивите. Предложението в Параграф 1, не допринася по никакъв начин за изпълнението на тези задължения на Р. България. Напротив – прехвърля отговорността за събирането на информация по двете Директиви на лица и организации, които не са компетентни по смисъла на ЗООС и ЗБР и ограничава задълженията на Министъра на ОСВ по смисъла на чл. 11(1)1. от ЗООС. Нещо повече, тази информация следва да се представя на МОСВ преди обработването ѝ и публикуването ѝ за целите, за които е генерирана.

Ето защо категорично отхвърляме предложението на Параграф 1. В този си вид той представлява целенасочен опит да се национализира цялата научна, специализирана, гражданска и др. информация, свързана с данни за местообитанията и видовете, предмет на ЗБР. Още повече, че информация за биологичното разнообразие се генерира от лицата и организациите по различни методики, релевантни към постигането на целите на мониторинга за всеки конкретен случай. Вмененото задължение пряко противоречи на основни принципи на правовата държава, въведени на международно и национално ниво във връзка със защитата на собствеността и в частност на интелектуалната собственост. По-специално, настоящото предложение противоречи на чл. 17 от Хартата за основните права на Европейският съюз; чл. 1 от Протокол № 1 към Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи; чл. 17 на Конституцията на Република България; чл. 23 и чл. 54 (2) от Конституцията на Република България; ЗАСП, Закона за развитие на академичния състав и др.

Министърът на околната среда и водите трябва да отговори на въпроса защо на практика не работи чл. 11.(1)1. от ЗООС и свързания с него чл. 115 от ЗБР, който изисква той да организира Национална система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие и да създаде бази данни и географски информационни системи за регистриране на състоянието и установяване на измененията в биологичното разнообразие, осигурява достъп и обмен на данни по опазване на биологичното разнообразие. Предложеният текст в никакъв случай не решава проблема с липсата на целенасочени мониторингови проучвания на обектите по двете директиви и липсата на функционираща база данни за биологичното разнообразие за ползване от МОСВ, други компетентни органи и заинтересованата общественост. Въпреки инвестираните милиони левове за проучвания на биологичното разнообразие и създаване на база данни към МОСВ, то министерството все още не разполага с постоянно и адекватно работеща база данни.

Категорично смятаме, че задължение на МОСВ е да осигури първо адекватно обучение на собствените си кадри за прилагане на методиките за мониторинг на биологичното разнообразие, да обезпечи финансово и кадрово провеждането на мониторинга в рамките на НСМСБР и да изгради функционираща публична и

прозрачна база данни за биоразнообразието на България. В нея следва да бъде интегрирана цялата информация от мониторинга по проекти, финансирани от държавата, както и да се създаде адекватен механизъм за привличане на учени, преподаватели, неправителствени организации и граждани, занимаващи се с научни проучвания, да предоставят на доброволни начала събираната от тях информация, като същевременно с това се гарантира нейната защита и правата на интелектуална собственост.

2. Отхвърляме параграф 3 заради противоречие с чл. 3 на Директивата за дивите птици и замяната за птиците на термина „благоприятно природозащитно състояние“ със термина „състояние на сигурност“.

Чл. 3 от Директивата за дивите птици изисква държавите **„да предприемат мерки, необходими за опазването, поддържането и възстановяването“**, а параграф 3 се предлага това да се прави само където това е подходящо.

При прилагането на директивите за птиците има европейски практики за формулиране на „благоприятно природозащитно състояние“ и въвеждането на нови определения от типа „състояние на сигурност“, уникално за България, е безсмислено и само ще влоши прилагането на Директивата за дивите птици.

3. Отхвърляме промените в точки 1, 2, 3 и 4 на параграф 5 със следните мотиви:

- Съгласно изискванията на Директивите местата от мрежата Натура 2000 се предлагат от гледна точка на тяхната консервационна значимост, за чието оценяване има нужда от сериозна научна оценка. Настоящият Национален съвет за биологичното разнообразие включва представителна извадка от научни институции, които могат да осигурят научната оценка на консервационната стойност на защитените зони. Предлаганият Национален съвет за Натура 2000 включва основно представители на икономическия сектор и няма как да води обосновани научни дискусии и да взема научно мотивирани решения относно промяна на границите на мрежата Натура 2000.
- Отново се заменя определението „благоприятен природозащитен статус“ с определението „състояние на сигурност“.

4. Отхвърляме т. 1 на параграф 6 с мотива, че противоречи на текстовете и духа на Директивите за местообитанията и птиците, както и на препоръките на Европейската комисия относно заповедите за защитените зони.

Режимите на защитените зони са следствие от целите за опазване в тях и гарантират постигането им и това е много ясно определено от действащия ЗБР. Те са определени в резултат на задълбочен анализ на заплахите и въздействията върху всяка конкретна зона, вид и местообитание и са подложени на обществено

обсъждане от заинтересованите страни. Замяната на този текст с „при необходимост и по преценка на министъра на околната среда“ заменя ясен законов текст с нещо напълно субективно. Създава се предпоставка за корупционни практики, немотивирани и непрозрачни решения и се застрашава постигането на целите на управление на зоните от Натура 2000. Така предложеният текст не гарантира изпълнение от страна на Р. България на задълженията ѝ, произтичащи от двете директиви.

5. От параграф 7 отхвърляме изречението „За тези процедури не се прилагат процедурите по чл. 10 и 12“, защото се дава възможност без никакво научно обсъждане да се променят предмета и целите на опазване на защитените зони и съответно техните режими. Актуализирането на формулярите, от което следват промени в предмета и целите за опазване, както и режими, трябва да подлежи на научно обсъждане в НСБР.
6. Отхвърляме параграф 8, с който се премахват плановете за управление на защитените зони и се въвежда ново определение за „териториален план за управление“, като противоречащо на принципите на съвременно управление на биоразнообразието, в частност на защитените зони. Диференцирането им на териториален принцип е недопустимо от гледна точка на постигането на целите на опазване, тъй като на практика в една и съща зона могат да действат напълно противоречащи си подходи и мерки за опазване на видове и местообитания. Освен това се създава предпоставка за колизия на интереси, определени от различните правни субекти за контрол, прилагане и докладване на плановете, икономически дейности, режими и ползване на ресурси.
7. Отхвърляме точка 1 на параграф 9, с който се синхронизират текстове във връзка с предлагани промени от параграф 8.
8. Отхвърляме точка 1 на параграф 10, с която се заменят ясни текстове, изискващи опазване на обектите предмет на защита на защитените зони с много по-неясни, което дава благоприятна възможност да не се формулират режими и зонирание за опазване на обекти на защита.
9. Отхвърляме точка 1 от параграф 11 с мотива, че това е синхронизиране на текст предложен в параграф 5, които вече мотивирано сме отхвърлили в т. 3 от това приложение.
10. Отхвърляме параграф 12, с който отново определението „благоприятно състояние“ се заменя с определението „състояние на сигурност“ относно дивите птици, като противоречащо на европейските практики и Директивата за дивите птици.

11. Отхвърляме параграф 13, с който отново се въвежда определението „състояние за сигурност“ относно дивите птици, като противоречащо на европейските практики и Директивата за дивите птици.
12. Отхвърляме параграф 16, с който отново се въвежда определението „състояние за сигурност“ относно дивите птици, като противоречащо на европейските практики и Директивата за дивите птици.
13. Отхвърляме параграф 22, с който се синхронизират текстове за премахване на определението „планове за управление на защитени зони“, което се предлага с параграф 8.
14. Отхвърляме т.2 на параграф 24, с която се въвежда ясно доминиране на представители на икономически интереси в предлагания Национален консултативен съвет за Натура 2000, неясно представителство на научната общност и ясно ограничаване на участието на неправителствени природозащитни организации. Само тяхното участие е ограничено до национални организации, като допълнително с параграф 30, т. 3 се въвеждат дискриминационни определения за тях.
15. Отхвърляме параграф 25, с мотивите, че:
  - Ограничават се органите за управление на защитените зони само до регионалните инспекции за околна среда и създава ясен конфликт за управлението на Националните паркове. Ограничават се възможностите на администрациите на природните паркове и други заинтересовани страни за управление на Натура 2000. Настояваме за създаване на специализирани структури за управление като Дирекциите на националните и природните паркове за цялата страна. Подробни становища по тази тема бяха внесени и предоставени на МОСВ през 2017 година!
  - Създава се ясно доминиране на икономическите интереси в Комитета на заинтересованите страни и по този начин – доминирането им в управлението на Натура 2000;
  - Елиминира се напълно научната общност от участие в Комитета на заинтересованите страни. За разлика от България, в Гърция председателя на аналогичния им комитет за управление на защитени зони задължително трябва да е от представител на гръцките академични среди;
  - Въвеждат се дискриминационни изисквания за природозащитните организации за участие в Комитета на заинтересованите страни.

Освен това категорично заявяваме, че:

- трите дирекции на Национални паркове трябва да отговарят за управлението на трите напълно съвпадащите с техните територии едноименни защитени зони - Рила, Пирин и Централен Балкан.

- дирекциите на Природните паркове Витоша, Странджа, Беласица, Рилски манастир, Врачански балкан, Сините камъни, както и Персина да отговарят за територии на защитените зони, които напълно или в много голяма степен съвпадат с техните граници.
  - тези територии трябва да имат единен интегриран план за управление на припокриващите се защитени територии и зони за период от 10 години.
16. Отхвърляме параграф 27, с който се премахва единствената възможност за възлагане на природозащитни дейности в защитени зони на неправителствени организации.
17. Отхвърляме параграф 30, с който се въвеждат: нови определения за птиците, противоречащи на досегашната практика на ЕК и на Директивите; дискриминационни ограничения за участие на неправителствени природозащитни организации в работата на Националния съвет за Натура 2000 и в регионалните Комитети на заинтересованите страни.
18. Във връзка с предложените по-горе промени отхвърляме параграфи 32, 33, 34 и 35, които са свързани със синхронизиране с предложения дискутирани по-горе в Приложението.
19. Отхвърляме параграф 36, тъй като с него напълно се отхвърлят както препоръките на ЕК за управление на защитените зони, така и целия световен опит, в който управлението на една територия се регламентира от закон, заповед и план за управление, в ясна йерархична линия, всеки със своите специфики. Законът дава общите дългосрочни насоки. Заповедта ги конкретизира съобразно всеки случай – по-детайлно за малките територии и по-общо за големите и дава дългосрочни насоки тъй като може с десетилетия да не бъде променяна. Планът за управление влиза в детайли и се променя веднъж на 10 години като международен опит. Предложението всички режими да са в шестгодишните териториални планове ще доведе до пълна неяснота на техните режими, обществени конфликти и санкции от страна на ЕК, заради тотален провал на мрежата Натура 2000 в България.

В заключение, предвид предложенията ни за отхвърляне или радикална преработка на повечето параграфи от Проектозакона, предлагаме с оглед запазване на обществения интерес, законопроектът да бъде изтеглен, да бъде сформирана работна група, отразяваща обществените интереси, основно преработен и едва след това представен за ново обществено обсъждане.